

составило 341001 единицы. И из них 0,03% создавали и 0,48% использовали существующие технологии. Приведенные данные свидетельствуют о том, что технологический потенциал в Украине практически не используется, хотя страна обладает значительным количеством квалифицированных кадров. В 2013 году было создано 486 технологий, 420 из которых являются новыми именно для Украины, и 66 принципиально новых. В 2014 году эти показатели составили 309, 279 и 30 соответственно. Таким образом, технологическая активность Украины значительно снизилась. Также можно заметить, что многие технологии, существующие в мире, для нас остаются неизвестными и неизведанными, что заметно тормозит технологическое развитие Украины. [1]

Интересны также данные об использовании технологий. За 2013 год было использовано 14038 технологии, за 2014 год – 17442. В 2014 году, по сравнению с 2013 годом, технологий со сроком использования до года стало на 1878 единиц больше, а в то же время количество технологий со сроком использования 10 и более лет также увеличилось на 1927 единиц. Устаревание технологий и оборудования – это повсеместная проблема в Украине, требующая качественно новых подходов, а также значительных инвестиций, которые являются неотъемлемой частью развития любой страны. Привлечение инвестиций обеспечивает научно-технологический процесс и стремительный экономический рост. Так, объемы прямых инвестиций в 2013 году составляли 58156,9 млн. дол. США. А в 2014 году их размер сократился до 45916,0 млн. дол. США. В результате снижения инвестиционных поступлений произошли изменения в структуре распределения инвестиций по отраслям экономики. В 2013 году доля инвестиций на профессиональную, научную и техническую деятельность составила 5,9% от общей суммы инвестиций. А в 2014 значение возросло до 6,2%. Но при этом, снизилась общая сумма инвестиций, поэтому увеличение процента для данной отрасли не повлияло на фактические объемы поступлений. В 2013 году поступления составили 3448,4 млн. дол. США, а в 2014 году – 2837,0 млн. дол. США [1].

На основании приведенных данных, можно сказать, что в 2014 году значительно уменьшилась инвестиционная привлекательность Украины, что также повлекло за собой снижение технологической активности страны. Явными причинами этого можно назвать нестабильность политической ситуации, высокий уровень налоговой нагрузки и инфляция. Таким образом, негативные тенденции в технологическом развитии Украины преобладают. Основной упор необходимо делать на привлечение инвестиций в страну из-за рубежа. Для улучшения инвестиционного климата необходима стабильная финансовая и политическая система, четкая нормативно-правовая база, а также, поддержка профессиональной, научной и технической деятельности на государственном уровне.

Список литературы: 1. Государственная служба статистики [Электронный ресурс] / Официальный сайт государственной службы статистики Украины – 2015. – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ГЛІЗНУЦА М.Ю., асистент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Економічна наука гостро реагує на кардинальні зміни, що відбуваються в наш час. А ці зміни досить інноваційні і радикальні. Після тисячолітнього існування виробництва суто матеріального характеру, на початку ХХІ століття людство почало

впевнено розробляти стратегію переорієнтації на інтелектуально-інформаційний шлях розвитку і формувати нову економіку – економіку знань. В такій економіці, ціну кінцевої продукції дедалі менше визначає вартість матеріалу та простої праці, натомість у ній зростає інтелектуальна складова [1,2]. Орієнтуючись на світові тенденції, можна визначити, що в наш час лідерами в розвитку стають ті країни, де основними виробничими ресурсами є знання, інтелект, інноваційні програми, інформаційні технології, високі технології. Ці країни постійно укріплюють свої позиції на світових ринках завдяки використанню інтелектуального потенціалу та захисту прав інтелектуальної власності.

Інтелектуальна складова людини і суспільства в цілому формується на знанієвій, культурній та досвідній основі і, включаючись активно в діяльність, забезпечує людський, соціальний і економічний розвиток. Через діяльність інтелект перетворюється в продукт (нові знання, послуги, нові товари), а як складова економічного процесу цей продукт має ринкові характеристики (вартість, власника, процес обміну, вплив на конкурентоспроможність). Серед інших різновидів ресурсів забезпечення економічного процесу (техніка, природні ресурси, праця) інтелектуальний ресурс є на даний час найбільш важливим, а тому потребує до себе і найбільшої уваги з позицій управління для збільшення потенціалу в його кількісному і якісному значенні і для вирішення завдань ефективного його використання.

В понятійному змісті «інтелектуальний капітал» і «інтелектуальний потенціал» є різними і характеризуються суттєвими відмінностями. Інтелектуальний потенціал означає можливості і резерви росту, перспективи покращення ситуації. Більшість фахівців вважають, що термін «інтелектуальний потенціал» означає резерви і можливості, що властиві виключно людям [3]. Але з цим можна не погодитися: прогресивна виробнича база, результати наукових досліджень, інституційний порядок так само, як і безпосередньо людські знання та вміння, складають значну долю інтелектуального потенціалу як окремого підприємства так і регіону в цілому.

Отже, інтелектуальний потенціал, в широкому його розумінні можна визначити як спроможність соціально-економічної системи, приміром регіону, забезпечувати свій довгостроковий розвиток, а також спроможність до самооновлення і нарощування якісних своїх характеристик.

Інтелектуальний капітал – є рушійна сила, а інтелектуальний потенціал – є сконцентрована потужність. Інтелектуальний капітал вимірюється більш точно, ніж інтелектуальний потенціал, оскільки перше – це існуючі, готові до використання активи, а друге (інтелектуальний потенціал) – це ресурси і можливості, які ще потребують особливої підготовки до використання.

Передові країни основні інвестиції направляють саме в науку, освіту, охорону здоров'я, довкілля та в якість життя. Звісно в економіці знань традиційні ресурси (земля, надра, капітал, праця) не втрачають свого значення, але успіх приносять такі нові різновиди людської діяльності, як інноваційна політика, інформаційні системи, підприємництво, інфраструктурна перебудова.

Складна структура інтелектуального ресурсу (потенціалу, капіталу) дає можливість в конкретних умовах використовувати вибірково його різноманітні властивості, залежно від цілей і завдань стратегії розвитку на підприємстві та регіону і, тим більш, від обраної стратегії управління цим розвитком.

Список літератури: 1. Гесць В.М. Характер перехідних процесів до економіки знань. / Економіка України, 2004, №4. – с. 4-14, №5. – с. 4-13; 2. Державний комітет статистики України. Інноваційна активність промислових підприємств. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>; 3. Пріоритети та інструменти

ЖАДАН Ю.В., аспірант, м. Харків, НТУ «ХПІ

ОСНОВНІ ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Наростання кризових явищ в економіці України, які характеризуються скороченням обсягів промислового виробництва, відпливом інвестиційного капіталу, нестійкою експортною динамікою, пришвидшенням інфляційних процесів, звуженням внутрішнього ринку та падінням купівельної спроможності населення, посилюють невизначеність середовища функціонування господарюючих суб'єктів та ймовірність втрати ними частини ресурсів, недоотримання прибутку або появи додаткових витрат внаслідок здійснення господарської діяльності. Такі явища потребують посиленої уваги до пошуку ефективних форм, методів та інструментів управління ризиками промислових підприємств, спроможних забезпечити їх надійне функціонування та сталий розвиток.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду управління ризиками підприємства дозволив встановити, що цей процес включає такі основні етапи як:

- аналіз ризиків (їх виявлення та оцінка);
- вибір методів впливу на ризик та оцінка їх ефективності;
- прийняття рішень;
- вплив на ризик (зниження, зберігання, передача);
- контроль та коригування результатів процесу управління ризиками.

На першому етапі - аналіз ризику - здійснюється виявлення ризиків та їх оцінка. Під час виявлення ризиків (якісна складова) ідентифікуються всі ризики, які характерні для даного підприємства, а під час оцінки ризиків (кількісна складова) визначаються ймовірність та величина можливого збитку. Результатом цього етапу є формування набору сценаріїв розвитку небезпечних ситуацій на підприємстві, а також функцій розподілу ймовірності отримання збитку в залежності від його розміру для різних видів ризику.

На другому етапі для мінімізації або уникнення можливих збитків у майбутньому здійснюється вибір методу впливу на ризик. З цією метою для кожного виду ризику обирається набір методів, інструментів та заходів його зниження, здійснюється порівняльна оцінка їх ефективності на основі різноманітних критеріїв, що, в кінцевому випадку, дозволяє обрати найкращий.

На третьому етапі, після вибору оптимального інструментарію впливу на певний вид ризику, виникає можливість для формування загальної стратегії управління ризиками підприємства. Тобто, на цьому етапі, на думку Марків Г.В., Хохлова М.В., приймаються управлінські рішення щодо необхідних фінансових і трудових ресурсів, відбувається постановка і розподіл завдань серед менеджерів, здійснюється аналіз ринку відповідних послуг, проводяться консультації з фахівцями.

На четвертому етапі безпосередній вплив на ризик здійснюється шляхом його зниження, збереження або передачі. Зниження ризику передбачає зменшення розмірів можливих збитків або ймовірності настання несприятливих подій. Збереження ризику на існуючому рівні, як зазначають Мостенська Т.Л., Скопенко Н.С., може відбуватися за рахунок створення резервних фондів, самострахування, отримання кредитів, позик